

Точиліна Т.М.,
кандидат педагогічних наук,
доцент
(Запорізький державний
медичний університет)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ В МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Метою курсу Медична та біологічна фізика є навчання студентів фізико-технічним і біофізичним знанням і вмінням, які необхідні як для навчання інших дисциплін медичного вузу, так і для безпосереднього формування особистості лікаря.

Досвід роботи вказує на те, що студенти-медики не проявляють особливої пізнавальної самостійності, активності та творчості при навчанні. Викладач і підручники є основним джерелом знань. Для майбутнього лікаря дуже важливо вміти самостійно набувати нові знання і творчо їх застосовувати, самостійно орієнтуватися і приймати оптимальне рішення у різних, у тому числі складних ситуаціях. Тому виникла потреба в формуванні та розвитку пізнавальної активності студента-медика, особово-орієнтованій системі освіти, коли студент і його діяльність є головною.

Аналіз педагогічної літератури, присвяченій проблемі формування пізнавальної активності студентів, показав, що єдиної думки про суть цього питання до цих пір не існує. Ми розглядаємо проблему розвитку пізнавальної активності студентів на основі формування інформаційних компетенцій. Підвищення ефективності досягається за рахунок підбору активних методів навчання. Якість підготовки багато в чому визначається суб'єктивним ставленням студента до процесу навчання, і як наслідок, рівнем розвитку їх пізнавальної активності.

Критерії пізнавальної активності: кількість і якість матеріалу, який вивчається, пізнавальний інтерес, сформованість прийомів розумової діяльності, рівень підготовленості до навчання на даному рівні, кількість використовуваних джерел в навчанні і самоосвіті, самостійність і ініціативність в навчанні, в пізнанні. Ми виділяємо п'ять найбільш істотних структурних компонентів пізнавальної активності: мотиваційний, орієнтаційний, змістовно-операційний, емоційно-вольовий і оціночний.

Мотиваційний компонент визначає інтерес студента до процесу пізнання.

Орієнтаційний передбачає здатність і уміння студента ставити і досягати мети своєї пізнавальної діяльності, раціонально її планувати і прогнозувати для досягнення цілей.

Змістовно-операційного компоненту - володіння студентами системою опорних знань, методів, прийомів та способів пізнавальної діяльності.

Емоційно-вольовий компонент - висока цілеспрямованість, володіння якістьми волі, необхідними для подолання пізнавальних труднощів, такими як рішучість, наполегливість, витримка, постійність.

Оціночний компонент - включає здатність та вміння студента оцінювати свої потенційні можливості при виконанні пізнавальної діяльності, адекватно оцінювати її результати і коректувати свою пізнавальну діяльність.

Для того, щоб розвивати пізнавальну активність студентів у процесі викладання курсу медичної та біологічної фізики ми виявили чинники і умови, які впливають на розвиток даної якості. Чинники, під впливом яких здійснюється формування, і розвиток пізнавальної активності студентів діляться на чотири групи:

1. *Соціальні* – вплив батьків, засобів масової інформації, спілкування з фахівцями, що працюють в певній галузі й таке інше.

2. *Освітні* - чинники, які визначають змістовну сторону пізнавальної самостійності: уявлення, факти, закони, теорії і методи науки, тобто опорні знання.

3. *Психологічні* - чинники, які обумовлені віковими особливостями студентів:

4. *Процесуальні* - чинники, що впливають на формування і розвиток пізнавальної активності студентів: методи, прийоми і засоби роботи викладача зі студентами.

Отримані в ході дослідження висновки свідчать, що пізнавальна активність є якістю студента, то доцільно побудувати викладання курсу медичної та біологічної фізики так, щоб у процесі діяльності студентів прояв різних рівнів пізнавальної активності знайшов своє оптимальне поєднання. Це приведе до розвитку цієї якості студента.